

u Splitu (1992), stambenih nebodera na Gričama u Splitu (1966), stambenih ulica u »Splitu 3« (Ljubićeva ul., s M. Zorićem, 1970; Šimunovićeve ul., 1975. i Mertojak, 1980), stambenih zgrada »Dvornikovi dvori« u Splitu (1991) te obiteljskih kuća (Marjanović u Splitu, 1971, Pilić u Malom Ratu, 1985. i Miličić u Ražnju, 1973). Od unutrašnjih se uređenja ističu caffè bar »Ibis«, restauracija »Bogart«, »Splitska banka«, »Dalmakomerc« i »Fotomuzikalije« u Splitu te restauracija »Vidovica« u Bolu.

LIT.: I. Maroević, Arhitektura sedamdesetih godina u Hrvatskoj, Arhitektura, 1981, 176–177. — Arhitektura u Hrvatskoj 1945–1985, ibid., 1986, 196–199. — T. Odak, Stanovanje je arhitektura, ibid., 1989–1991, 208–210. — M. Gamulin, Stambena arhitektura u Splitu od 1945. do danas, ibid. D. Ki.

KOVAČIĆ, Josip, skupljač umjetnina (Čakovec, 9. VII. 1935). Diplomirao književnost i doktorirao u Zagrebu. Skuplja djela hrv. umjetnika s kraja XIX. i prve pol. XX. st., koji su poslije pali u zaborav, kao i dokumentaciju o njima; među autorima su mnoge žene. Od više tisuća slika izdvojeno je 1045 kataloških jedinica za donaciju gradu Zagrebu (1987). K. je materijal svoje zbirke prikazao javnosti na 40-tak izložbi (u više hrv. gradova): Nasta Rojc (1983), Sjevernokršćanske slikarice rođene u drugoj polovini XIX. stoljeća (1985), Nepoznati M. Kl. Crnić (1985), niz tematskih izložbi iz opusa Anke Krizmanić (1985–1993), Vera Nikolić (1986, 1994), Zdenka Ostović Pexidr-Srića (1990), Folklorne inspiracije hrvatskih slikarica rođenih u XIX. stoljeću (1990), Naši krajevi i ljudi u djelima hrvatskih slikarica rođenih u XIX. stoljeću (1990), Bogumil Car (1990), Ratni ciklus B. Cara (1992), Hrvatski slikari između art-déco-a i neoklasicizma (1993), Biblijsko-kršćanski motivi u hrvatskom slikarstvu i grafici (1994), Odjeci simbolizma u hrvatskom slikarstvu (1994).

BIBL.: Prilozi za proučavanje i atribuciju slike Vjekoslava Karasa »Djed i unuk«, Informatica museologica, 1983, 3–4.

LIT.: Lj. Kanižaj, Privatna zbirka dr. Josipa Kovačića, Informatica museologica, 1983, 3–4. — M. Peić, Sjevernokršćanske slikarice rođene u drugoj polovini XIX. st. (katalog), Zagreb 1985. — V. Zlamalik, Donacija Josipa Kovačića (katalog), Zagreb 1988. L. D.

KOVAČIĆ, Josip, naivni slikar (Molve, 16. V. 1946). Slika uljem na staklu na način hlebinske škole krajolika i žanr-prizore iz seoskoga života.

KOVAČIĆ, Kuzma, kipar (Hvar, 6. VI. 1952). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1976 (V. Rukljač). Modelira čiste i jednostavne oblike, maštovitih i simboličnih značenja (Marina, Marina, 1976; Jedan svježiji dan, 1980; Konac lipnja, 1981; Za tijelo, 1985). Čvrsto ukorijenjen u hrv. likovnoj i književnoj tradiciji te Bibliji. U kiparskom opusu upotrebljava raznoliki materijal: drvo, kamen, staklo, mjed, žbuku, pečenu glinu, plastične materijale i dr. Izveo skulpture Proljeće na Josipovcu, Krapina 1980. i Šesti čin, Sant'Ambrogio 1982. te poprsja Petra Hektorovića i Hanibala Lucića u Hvaru 1988–90. Izvodi također mjedene vratnice katedrale Sv. Stjepana u Hvaru 1989 (podijeljene na osam polja u okomitom dvoredu); drveno raspelo, u katedrali Sv. Duje u Splitu 1990; novi središnji oltar hvarske katedrale 1993; spomenik Oltar hrvatske domovine, Medvedgrad 1993–94. God 1993. izradio kovanice novoga hrv. novca: kune tri apoena i lipe šest apoena, a 1994. hrvatski dukat (zlatnik). Bavi se scenografijom i grafičkim oblikovanjem, jedan je od osnivača i voditelja galerije »Na Bankete« (1975–85) u Hvaru. — Samostalno izlagao u Hvaru (1976, 1981, 1990), Zagrebu (1977, 1980, 1982, 1986, 1991), Šibeniku (1979), Ljubljani (1981), Splitu (1981, 1984, 1985/86, 1991) i Zadru (1983).

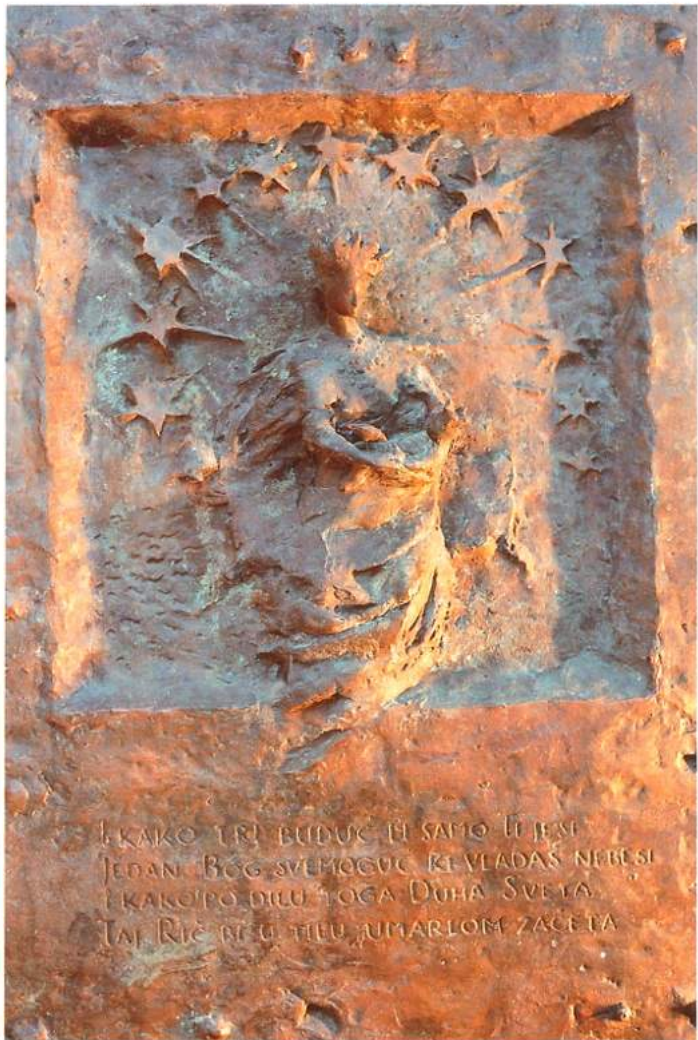
LIT.: Z. Maković, Kuzma Kovačić (katalog), Zagreb 1982. — K. Prijatelj, Kuzma Kovačić (katalog), Dubrovnik 1985. — M. Bešlić, Kuzma Kovačić (katalog), Split 1986. — Isti, K. Kovačić (katalog), Zagreb 1986. — I. Zidić, Kuzma Kovačić (katalog), Zagreb 1991. K. Ma.

KOVAČIĆ, Marin, iluminator (XV. st.). God. 1408. napisao i iluminirao misal za dominikance u Šibeniku a 1412. za dubrovačkoga kancelara Jakova de Ugodonisa (misali nisu očuvani).

LIT.: C. Fisković, Dubrovački sitnoslikari, Prilozi – Dalmacija, 1950.

KOVAČIĆ, Mijo, naivni slikar (Gornja Šuma kraj Molva, 5. VIII. 1935). Po zanimanju zemljoradnik. Crta od djetinjstva, od 1953. radi akvarele. Pripada drugoj generaciji slikara Hlebinske škole. Potaknut osobnim dodirima s I. Generalićem, prihvaća tipičan hlebinski način slikanja na staklu. Poslije krajolika rađenih prema prirodi (Stari grad, 1955) počinje slikati panoramske podravske pejzaže s dubokim perspektivama, uvodeći postupno u kompoziciju usamljene likove ili skupine (Prijelaz preko Drave, 1959). U žanr-prizorima uvjerljivo opisuje običaje svojega zavičaja, pokazujući težnju prema epskoj opširnosti pripovijedanja.

EHU, 30

K. KOVAČIĆ, detalj vratnica hvarske katedrale

Bujnost mašte pojavljuje se u Kovačićevu slikarstvu u obliku simboličnih, mističnih i grotesknih vizija (Memento mori, 1961). Na podlozi fantastičnih krajolika slika događaje prožete ironijom i sarkazmom (Sudnji dan, 1965), ali i mrtve prirode i portrete u kojima pokazuje gotovo veristički domet predočivanja predmeta i izvanredno majstorstvo u tehnici slikanja. — Posebnu cjelinu čine portreti (Čordaš, 1971; Kavkaska rasa, 1973; Slijepac s kornjačom, 1974); većinom su to groteskne spodobе što ih umjetnik slika bez sentimentalnosti. U nekim ostvarenjima ti likovi izviru iz podravske močvare kao protagonisti demonskih prikazanja. Sposobnost personifikacije osjećaja, koja uspijeva životinjski i biljni svijet podići na razinu sugestivne fizionomičnosti, stavlja Kovačićevu umjetnost na posebno mjesto u širem hlebinskome slikarskome krugu. Vladajući potpuno izražajnim sredstvima, K. je ostvario nekoliko remek-djela naivne fantastike; polazeći od života svojega seoskoga ugođaja, uspio je postići fantazmagoričnost mašte koja se može usporediti s brueghelovskom, boschovskom ili grünewaldovskom. — I u njegovim crtežima dolazi do izražaja sposobnost promatranja i bilježenja pojedinosti, te povezivanje stvarnih i zamišljenih motiva (Slijepi starac, 1974; Krik, 1979).

Samostalno je izlagao u Zagrebu (1961, 1969, 1975, 1980, 1982, 1988), Splitu (1963, s I. Večenajem), Zürichu (1965), Dortmundu (1967), Baselu (1968, s I. i J. Generalićem), Veneciji (1974), Milanu (1974, 1976), Hlebinama (1975), Rijeci (1979) i Koprivnici (1980). Zastupljen na izložbama jugosl. i hrvatske naivne umjetnosti u Londonu, Moskvi, Hamburgu, Amsterdamu, Baselu, Veneciji, Šangaju, Pekingu, Tokiju, St. Petersburgu, Madridu, Kuala Lumpuru, Sidneyu, Melbourneu, Jönköpingu, Lurdu.

LIT.: I. Zidić, Realnost i fantastika u djelu Mije Kovačića (katalog), Venecija 1974. — B. Kelemen, Mijo Kovačić (katalog), Zagreb 1975. — V. Maleković, I. Naifš Croati, Novara 1975. — V. Crnković, Gaži, Kovačić, Rabuzin, Trst 1977. — J. Depolo, O Miji Kovačiću (katalog), Rijeka 1979. — V. Crnković, Mijo Kovačić — crteži (katalog), Zagreb 1980. — G. Gamulin, Kovačić, Azzano Decimo 1981. — N. Križić, Mijo Kovačić (katalog), Zagreb 1982. — V. Maleković, Mijo Kovačić, Zagreb 1983. — Isti, Mijo Kovačić (katalog), Dubrovnik 1984. — N. Križić, Eleven naive artists from Yugoslavia (katalog), Tokyo 1986.

— F. Ficker, Mijo Kovačić (katalog), München 1986. — N. Križić, Četiri naivna umjetnika iz Jugoslavije, Kuala Lumpur 1987. — H. S. Gordon i J. Parizek, Mijo Kovačić (katalog), New York 1989. — V. Maleković, Mijo Kovačić (katalog), Zagreb 1989. — N. Vrkljan-Križić, Mijo Kovačić (katalog), Ludbreg 1994. VI. Mć.

KOVAČIĆ, Viktor, arhitekt (Ločka Vas kraj Huma na Sutli, 28. VII. 1874 — Zagreb, 21. X. 1924). Djetinjstvo je proveo kod strica, graditelja u Grazu, gdje je završio Obrtnu školu i izučio zidarski zanat. God. 1891. vraća se u Zagreb, radi neko vrijeme u ateljeima Gj. Cameluttija i K. Waidmanna, na čiju je preporuku iste godine primljen kod Bolléa. U Bolléovu ateljeu, koji je u to vrijeme najživlje središte građevne aktivnosti u Zagrebu, ostaje pet godina i tu stječe solidno praktično i teoretsko znanje. Dobivši vladinu stipendiju, odlazi 1896. u Beč i upisuje se na trogodišnju Specijalnu školu za arhitekturu na bečkoj Akademiji, koju vodi istaknuti predstavnik modernoga pokreta O. Wagner. U živu intelektualnu ozračju velegrada, gdje je antiakademski pokret secesije upravo na vrhuncu, K. brzo sazrijeva kao što to pokazuje razlika između njegova natječajnoga projekta za stipendiju i diplomskoga rada za ljetni dvorac *Orianda* na Krimu.

God. 1899. K. se vraća u Zagreb i otvara privatni atelje. U jeku žestokih polemika između »starih« i »mladih« koje su se razmahale poslije izložbe Hrvatskoga salona, on se priklanja grupi buntovnih umjetnika okupljenih oko Bukovca, surađuje na izdavanju njihova časopisa »Život« i već u prvome broju objavljuje programski tekst *Moderna arhitektura*; u njemu K. odbacuje lažnost historicizma i traži da moderna arhitektura odgovara suvremenim potrebama i novim zahtjevima udobnosti, ali ujedno ističe i potrebu uvažavanja pozitivnih vrijednosti nasljeđa. U skladu s tim shvaćanjima istražuje pov. spomenike Zagreba i protivni se zahtevima koji

mijenjaju njihov izvorni značaj. Svojim nepopustljivim stavovima ubrzo dolazi u sukob s Bolléom i Kršnjavim. Zajedno s grupom istomišljenika osniva 1906. Klub hrvatskih arhitekata, u okviru kojega se zalaže za priznavanje autorskih prava arhitekata i postavlja zahtjev da se za sve važnije građevine raspisuju javni natječaji. Tih godina i sâm sudjeluje na više natječaja na kojima dobiva prve nagrade, ali mu nije povjerena izvedba (za Tomislavov trg u Zagrebu, za zgradu Rossija-Fonsijer u Beogradu).

God. 1906. srušen je zid pred zagrebačkom katedralom s povijesnom Bakačevom kulom. Pod pritiskom javnosti i Kovačićevih kritika, raspisan je 1908. natječaj za regulaciju Kaptola, na kojemu njegov projekt dobiva prvu nagradu. K. ponovno zatvara prostor pred katedralom, a osim toga uspješno rješava odnos prema široj okolini, napose Bakačevoj ulici i Dolcu. Svoje zanimanje za pov. dijelove grada proširuje projektima za regulaciju Dolca, Vlaške ulice, Jezuitskoga trga te Rokova perivoja, u čijemu podnožju povlači ulicu paralelnu s Ilicom.

Istodobno projektira i svoje prve građevine: dvostruke kuće u Masarykovoj ul. (1906/07), obiteljsku kuću slikara Auera na Rokovcu (1906) i kuću Lustig-Perok u Kumičićevoj ul. (1910), u kojima je još vidljiva secesija u pojedinim detaljima. God. 1910. udružuje se s H. Ehrlichom i s njim pet godina vodi zajednički atelje »Kovačić i Ehrlich«. U nizu vila koje nastaju u to vrijeme, K. slijedi Loosovo načelo slobodne organizacije tlocrta i građevnih masa i stvara prototip moderno oblikovane obiteljske kuće (Frangeš 1912, Vrbanić 1913, Čepulić 1914). Najviši domet svojega postulata o sintezi tradicije i suvremenosti ostvaruje u otmjenoj trokatnici Frank (1914) na uglu Mažuranićeva trga i Hebrangove ulice. Na temu

MILJO KOVAČIĆ, Ptičar

